

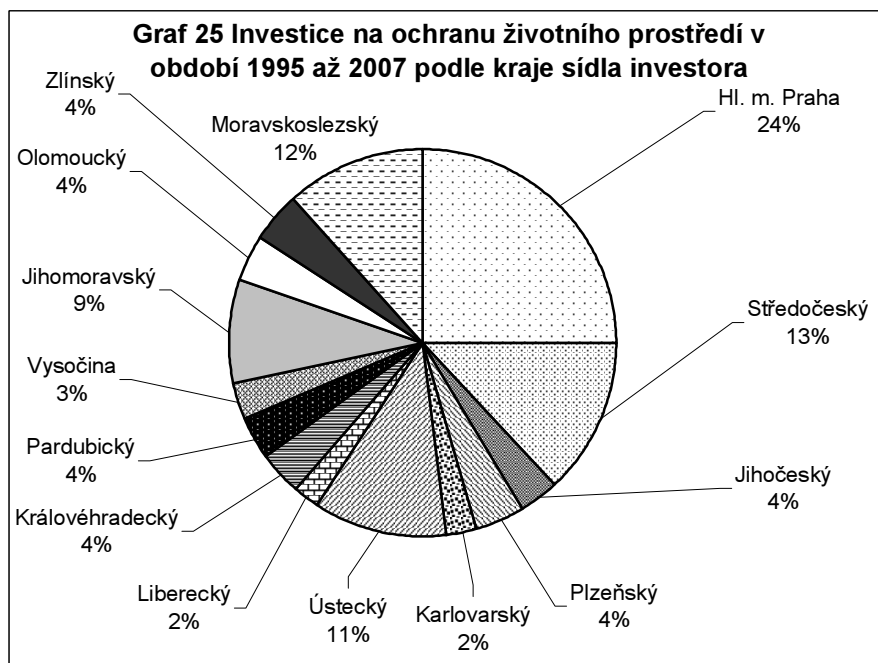
Ochrana životního prostředí v krajích České republiky

Výdaje na ochranu životního prostředí jsou jedním z důležitých ukazatelů, které se používají pro mezikrajová srovnání v rámci České republiky. Na výdaje investičního charakteru můžeme pohlížet ze dvou různých pohledů. Investice na ochranu životního prostředí lze sledovat podle místa (kraje, okresu) sídla investora nebo podle místa realizace investice (pouze kraje). Graf 25

znázorňuje podíl jednotlivých krajů na celkových investicích od roku 1995 do roku 2007 podle sídla investora a graf následující naopak znázorňuje podíl investic realizovaných v letech 1995 až 2007 v jednotlivých krajích.

Pro některé kraje jsou tyto dva dlouhodobé ukazatele velmi rozdílné, protože podniky investující v jednotlivých krajích zde nemají své sídlo. Hlavní město Praha má z hlediska investic na ochranu životního prostředí podle sídla

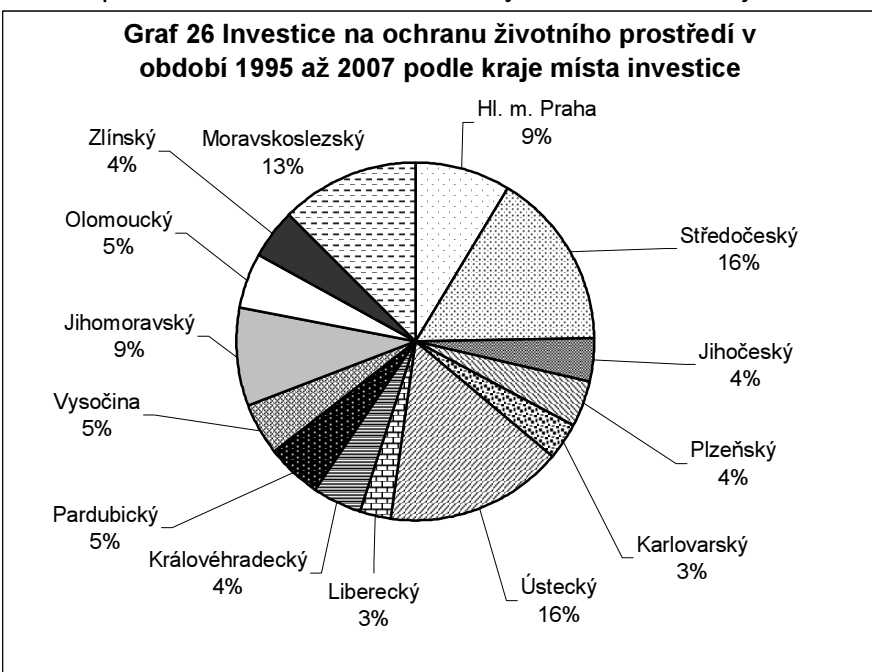
podniku v rámci České republiky ve sledovaném období zcela majoritní podíl, zatímco investice realizované v tomto kraji jsou podílem na celkových investicích výrazně nižší, což je především důsledek přesunů sídel mnoha podniků do Hlavního města Prahy. Z tohoto důvodu je téměř ve všech krajích vyšší podíl investic realizovaných v kraji než podíl investic podle sídla podniku.

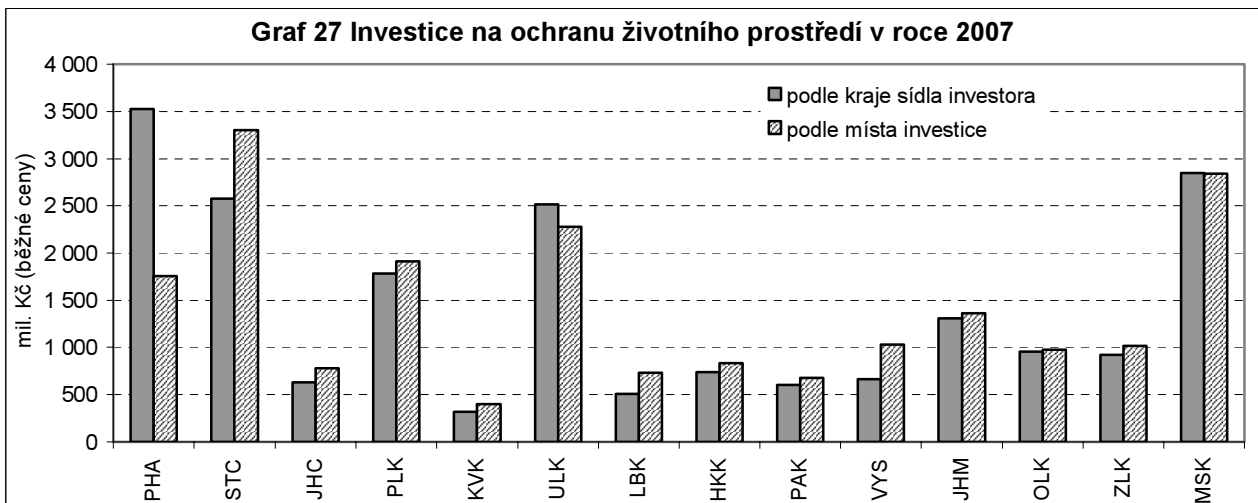
podniku v rámci České republiky ve sledovaném období zcela majoritní podíl, zatímco investice realizované v tomto kraji jsou podílem na celkových investicích výrazně nižší, což je především důsledek přesunů sídel mnoha podniků do Hlavního města Prahy. Z tohoto důvodu je téměř ve všech krajích vyšší podíl investic realizovaných v kraji než podíl investic podle sídla podniku.

V některých krajích je rozdíl z tohoto dlouhodobého pohledu významnější. Je to hlavně v Ústeckém kraji (rozdíl 5 procentních bodů), který má např. na svém území velké výrobní komplexy energetického podniku ČEZ, a. s., který však má své sídlo mimo kraj, a to v Hlavním městě Praze.

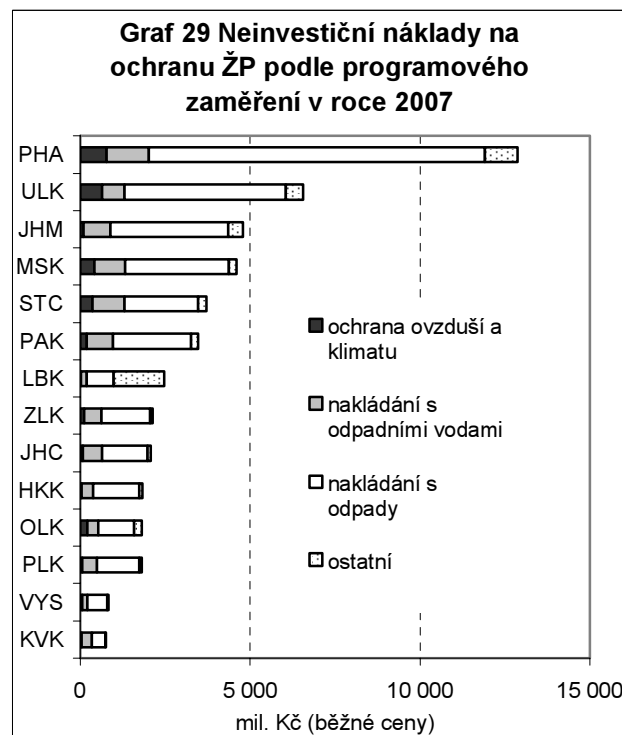
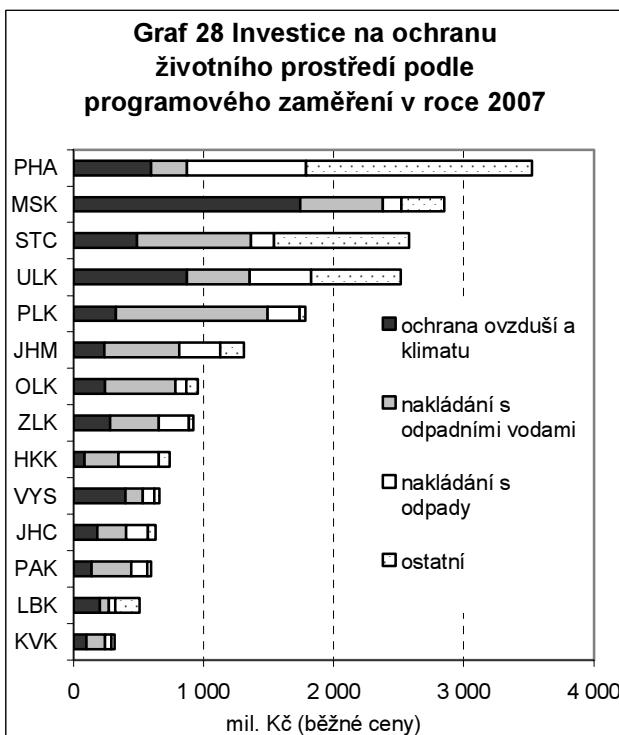
Porovnání investic na ochranu životního prostředí v roce 2007 podle sídla podniku a podle místa realizace je znázorněno v grafu 27, kde je opět vidět významná disproporce mezi těmito ukazateli v Hlavním městě Praze, zatímco inverzní situaci nacházíme v přilehlém kraji Středočeském.

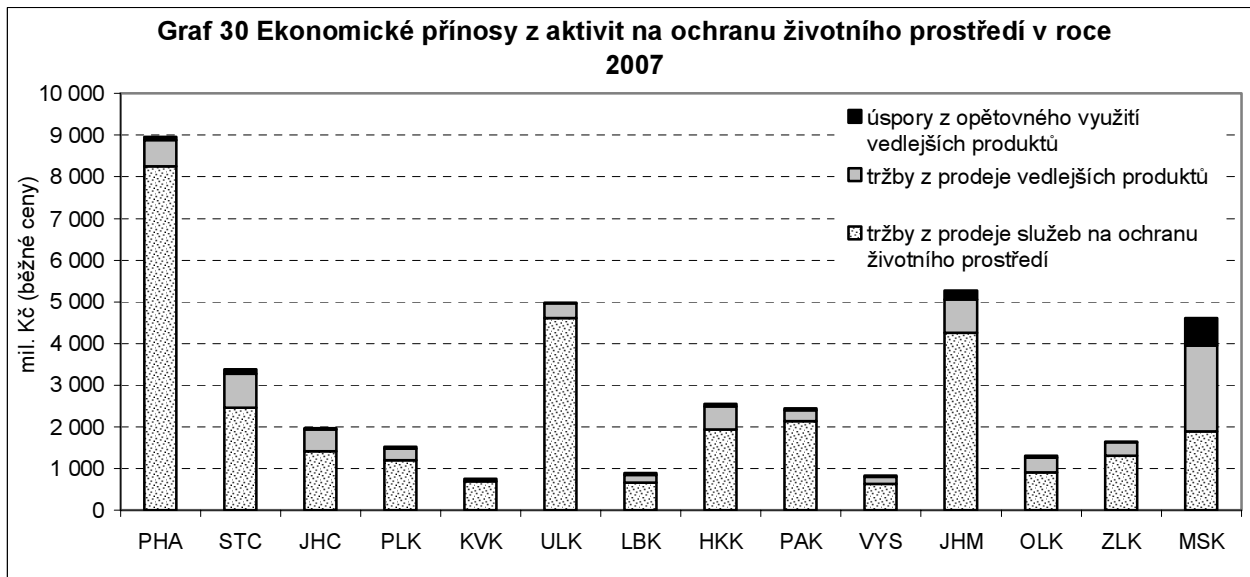
kraji Středočeském. V případě Ústeckého kraje došlo v roce 2007 ke změně dlouhodobého trendu, který byl popsán výše, a v tomto roce je v kraji realizováno méně investic, než je zde evidováno podle sídla investujícího podniku.

Podle programového zaměření lze dělit investice na ochranu životního prostředí pouze podle sídla investora a rovněž i neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí jsou do krajů děleny podle sídla investora. Z grafů 28 a 29 je patrné, že v jednotlivých krajích byly v roce 2007 podíly investic i neinvestičních nákladů značně rozdílné z hlediska jejich programového zaměření. Investoři sídlící v Moravskoslezském kraji převážně investovali do ochrany ovzduší a klimatu, zatímco v Plzeňském kraji investice převážně směřovaly do nakládání s odpadními vodami. V případě neinvestičních nákladů byla situace v převážné většině krajů shodná – neinvestiční náklady směřovaly především do oblasti nakládání s odpady, pouze v případě Libereckého kraje téměř polovina peněžních prostředků byla věnována na ochranu a sanaci půdy, podzemních a povrchových vod.

Ekonomické přínosy, které vyplývají z činností na ochranu životního prostředí lze také sledovat pouze podle místa sídla investora nebo poskytovatele služeb na ochranu životního prostředí. V grafu 30 jsou znázorněny tržby z prodeje služeb na ochranu životního prostředí, tržby z prodeje vedlejších produktů, které vznikají při aktivitách na ochranu životního prostředí a úspory z opětovného využití vedlejších produktů, kde jsou také zahrnuty úspory nákladů, kterých podnik dosáhl díky opatřením na ochranu životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky v roce 2007.

Ve všech krajích jsou převažujícím ekonomickým přínosem z aktivit na ochranu životního prostředí tržby z prodeje služeb na ochranu životního prostředí. Výjimku tvoří podniky se sídlem v Moravskoslezském kraji, kdy velkou část ekonomických přínosů tvoří tržby z prodeje vedlejších produktů podniků zpracovatelského průmyslu a nezanedbatelná část těchto přínosů je tvořena i úsporami z opětovného využití vedlejších produktů.

Závěrem je nutno poznamenat, že pro mezikrajová srovnání je vhodné jednotlivé ukazatele z oblasti výdajů na ochranu životního prostředí a ekonomických přínosů z těchto aktivit vztáhnout např. k počtu obyvatel daného kraje, rozloze, regionálnímu hrubému domácímu produktu apod. Zároveň je stále nutno vést v patrnosti, že tyto indikátory se týkají podniků se sídlem na daném území. Výjimkou jsou investice na ochranu životního prostředí, kde však již není možné další členění – dle programového zaměření, financování apod.